

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Տարեկան գինն է . . . 120 դր.
Վեցամսեայ . . . 65 "
Եռամսեայ . . . 35 "
Մէկ ամիսու մը տողին 40 վարա է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամիս 1 րո.
եւ 16 րո. կը սկսին :

Դուրս երթալից լրագրողներուն ճանաչան
ժառանգ ամեն մէկ թիւին համար 20
վարա է :
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ
եւ եղէ դրութիւն, խմբագրին պիտի
ուղղուի . եւ ամեն ճամբուն ծախ
քը խրկուին վրայ է :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՍՏԱՆԻՆԻՆԻՆԻ 1 ՆՆՊՏԵՄԲԵՐ
ԳԵՐԸՄԵՆ ԵԿԱՏ ԼՈՒՐԵՐ

Սեւախոյն

Դաշնակից զօրաց հզօր հարուա-
ծին տակ գոռոզ Սեւախոյնը ընկճիլը
արդէն երկուսն յաւելուածով ծանու-
ցինք մեր արդոյ ընթերցողներուն :

Եյս մեծ եւ փառաւոր յաղթու-
թեան վրայ մինչեւ հիմա եկած աղե-
կութիւններն ասանք են :

Ընդհանրաբար զաշնակիցները
մերջին աստիճան սաստիկ ուժեղացու-
թիւն մը սկսան Սեւախոյնը դէմ եւ
մինչեւ շարաթ օրը անքնդհատ շարու-
նակեցին :

Ուրբաթէն շարաթ լուսնալու գի-
շերը Բելիսիէ գործակաւն ամեն պէտք ե-
ղած պատրաստութիւնները անօրինակ
եւեւ, շարաթ օրը կէս օրուան դէմ
թնդանութիւններն կրակը գաղթեցաւ, եւ
գաղթեցաւ զօրքերուն յարձակման նը-
շան արկեցաւ . զինուորները սքանչելի ա-
րագութեամբ խրամներն անցան եւ Մա-
լաթոյնի ու փոքր Ռէտանի ամրութիւն-
ներուն վրայ հասան :

Բայց ուսերն անպարաստ չէին .
Մալաթոյնի ամրութեան մէջէն զարհու-
րելի կրակ մը գաղթեցաւ արի զօրքերը
զինուորացի, եւ ուսաց միւս մարտիկնե-
րէն ալ քովն անկախ մը յարձակող գուն-
դերուն գլուխը շանթաւ հարեւ սկսաւ :
Բայց այս կրակները չընցան գաղթեցաւ
բուն յարձակումը արդիւն, եւ արդէն
քանի մը տեղ թուրի ու սուլիի կատաղի
պատերազմ մը սկսաւ, որուն մէջ գաղ-
թեցաւ վրայ ելելով, երբոր ուսերը
եւ քաշվելու ելին բռնեցին, անգին
բազմաթիւ ուսաց գունդեր գաղթե-
ցաւ վրայ յարձակեցան, եւ գարձեալ
թուրի ու սուլիի սոսիալի պատերազմ մը
սկսաւ վերջն աստիճան կատարութեամբ :
Փոքր Ռէտանի կողմը գաղթեցաւ յա-
ջորութիւնը կատարեալ եղաւ, բայց
ուսաց ուրիշ մարտիկներն այն կող-
մը ուղղված զարհուրելի կրակը թող
չտուաւ իրենց որ հոն էին :

Ուսաց զինուորութեան աշխոյժը
երկար շտեմեց : Գաղթեցաւ զօրքերը
Խոյն Խոյն : արագակցելով բուն գորու-
թեամբ աննց վրայ ինկած ժամանակին
ստիպեցան անդէ տալու, եւ Մալաթոյնի
լիւրը մտան գաղթեցաւ, հոն ընդդէմ
ուսաց պաշտօնակալ մը եւ վաթսու զին-
ուոր դասն, որոնք գաղթեցաւ զօրքե-
րը անսնկուն պէս ական (սորմ) մը
բռնեցաւ իրենց ու ամրութեան մէկ մասը
նետեցին իրենց ալ մէկ տեղ օդը ելե-
լով : Բայց գաղթեցաւ մեծ քան մը

չկուր :

Գաղթեցաւ զինուորական ճարտա-
րագներն ու թնդանութեամբ զօրքերը
Բելիսիէ ստիպեցան անսնկուն տուած պատ-
ուէրներուն համեմատ՝ առանց ժամանակ
կորսնցնելու՝ թնդանութեամբ զօրքե-
րէն անսնկուն անոր դէմ գար-
ձեցին : Եւ միջոցին գաղթեցաւ ուս-
աց ուրիշ մարտիկներուն կրակէն ինք-
զինքնին պատարարեալ համար անսնկ-
պէս քան մը շնոր թնդանութեամբ Մա-
լաթոյնի ամրութեան մէջ եւ հոն հա-
տատութեամբ ամրացան :

Եւ միջոցին գաղթեցաւ զօրքերը
հոն անսնկուն բոլոր բանակին ու բախու-
թեան արագակցելով, եւ Մալաթոյնի
բարձունքներէն գաղթեցաւ թնդանութե-
ան կրակով ողջունեցաւ :

Սակայն պատերազմը չէր լնցած :
Երբ ժամու զարհուրելի կրակը թնդա-
նաց մոլեղին եւ անքնդ չէր մարած :

Ուսերը անսնկուն գունդերով վե-
րաւին յառաջ քաշեցին, եւ գաղթեց-
աւ նոր առած զինքներուն վրայ յարձ-
կեցան բուն սաստիկութեամբ . բայց ա-
մեն կողմանէ յամառ զինուորութիւն մը
գտան եւ գաղթեցաւ թնդանութեան
կրակը սաստիկ կտորած ըլլաւ իրենց կար-
գելուն մէջ : Ուսի պարտաւորեցան վե-
րաւին եւ քաշվելու անթիւ բազմութիւն
կորսնցնելով : Երկրորդ փորձ մըն ալ ը-
րին առաջնէն աւելի կատարութեամբ եւ
յուսահատեալ յամառութեամբ, բայց
իրենց ամեն ջիւղերն ընդունայն եղան
գաղթեցաւ զօրքերուն սքանչելի զի-
մարտութեանն ու անկէ հեր արիւթեա-
նը դէմ :

Եյսպէս վերջացաւ Մալաթոյնի պա-
տերազմը, եւ այս մեծ ու զօրաւոր ամ-
րութիւնը գաղթեցաւ ձեռք մնաց :

Եյս միջոցին Մալաթոյնի գաղթե-
լան թնդանութեան շնդակցեցաւ զիւ-
րած ուսաց գունդերուն եւ նաւահան-
գրատին մէջ եղած նաւերուն վրայ սա-
տիկ կրակ մը կ'ընէին : Երկու մեծ պա-
տերազմական նաւ եւ մէկ ֆրիգատն ը-
նդունեցան, բայց նաւերուն մէկուն կրա-
կը կընցան ուսերը մարել :

Մալաթոյնի յարձակման եւ պատե-
րագին ժամանակը գաղթեցաւ զինքն
նաւին ձախ կողմի եւ միջավայրի մարտ-
կոցներն անգաղթալ հրալից ուս մը կ'ար-
ձակէին ուսաց ամրութիւններուն եւ
քաղաքին վրայ . աւելի քաղաքին մէկ
մասը եւ ուսի զօրաց պատարարները
կրակ առին :

Գաղթեցաւ աստիճան Մալաթոյնի
վրայ յարձակած եւ սաստիկ ու յամառ
պատերազմով զանկա առած ժամանակ-
նէն, անգին անգաղթալ պատարարեցաւ
անհամարութեամբ մեծ Ռէտանի ամ-

րութեանը վրայ յարձակելու նշանին
կ'սպասէին : Ռէտանի ամրութիւնն ար-
դէն ինքնին զարհուրելի զինք մըն էր չորս
կողմէն ամուր մարտիկներով պաշտպան-
ված, եւ փոսն երթալու համար՝ հարկ
էր Մալաթոյնի ամրութեան ձախ կողմի
մարտիկներուն կրակը ուսել, ուսի
մինչեւ որ Մալաթոյնի ամրութիւնը չառ-
նելէ, այս ահաւոր ամրութեան վրայ ալ
յաջորդութեամբ յարձակել անհնար էր :

Մալաթոյնի բարձունքներուն վրայ
գաղթեցաւ երեք գունդ զօրակը որն-
կ'ընէր անգաղթալ յարձակման նշանն
եղաւ :

Եյս կէտին վրայ ալ ուսերը Մա-
լաթոյնի խէս գրեթէ անառիկ գիւղի մը
մէջ ամրացած ըլլալով՝ յաղթեցան Եւ-
դիսեաց գերագանց ուժ գունդեւեւ
ամեն գոյնանքի վեր արիւթեամբ ը-
րած յարձակմանը դիմանալու : Սակայն
անգաղթալ բուն եւ զարմանալի ճի-
ղճ յաղթեցաւ ուսաց զօրքը զինակա-
լութեանը յաղթելու, եւ Ռէտանի ամ-
րութեան արը բոլորովն անգաղթալ
ձեռք անցաւ :

Իրիկունը եւ դիւրեւան մէկ մասը
ուսաց հիւսիսային մարտիկներն ու
պատերազմական նաւերը շարունակ սա-
տիկ կրակ ընէին գաղթեցաւ զինքն
ամրութիւններուն վրայ, բայց վնաս մը
չընցան ընդ անոնց :

Դաշնակից բոլոր զինքերը պատրաս-
տութիւն տեսնելով, հետեւեալ առ-
տուն (կիրակի) նորէն յարձակողական
պատերազմի սկսան : Եւ գաղթեցաւ Ռէ-
տանի բուն ամրութեան ու շնդակց
մարտիկներուն վրայ յարձակելով, այս
անգամ ուսաց զինակալութիւնը բոլ-
րովն խորտակեցին ու ամրութիւննե-
րուն կատարեալապէս տիրեցին :

Գաղթեցաւ ալ հետ դհուտ փոքր
Ռէտանի, Կերտնական մարտիկին,
Կայմի մարտիկին, եւ ուրիշ կա-
րեւոր ամրութեանց վրայ յարձակե-
լով՝ անընդհատ գորութեամբ դը-
րաւել սկսան :

Եւ կորուստներուն վրայ՝ ուսերն
համարեցան որ Սեւախոյնի գործը լն-
ցած էր, ուսի նաւահանգրատին հարա-
ւային կողմի ամրութիւններն ու բերդե-
րը կործանելով հիւսիսային կողմը ան-
ցան եւ նոր շինած կամուրջին աւելցին :

Պօզուի եւ Կիւրտի բերդերը վա-
ռօղով նետեցան : Եւ զքանակի եւ
Քաւանթիայի բերդերը կ'արէին :

Ուսերը քաշվելուն պէս գաղթե-
ցաւ զօրքերը քաղաքը մտան ու սկսան
ուսաց թնդեցաւ մարտիկները քանդել :

Ուսերը դեռ կամուրջը չանցած՝
առտուն կանուխ իրենց պատերազմական
նաւերն 27 հատը ընկղմեցին, մինակ 6

շողնաւ թողուցին, որոնք Սոսանդինի
քնդին ետեւի խորշը գացին մտան :

Դամը 31/2 լն միջոցները Սոսան-
դինի բերդին վրայ ճիւղակի դրօշ մը բաց-
վելով, նոյնպէս ճիւղակի դրօշակով մա-
կայի մը բերդին քովէն բացվեցաւ : Եւ մի-
ջակէս գաղթեցաւ մակայի մը անոր դէմ
երթալով՝ Պոլիս ծովապետին երթա-
լիք նամակ մը ընդունեց : Եւս նամակը
Սոսանդինի իշխանը գրեց էր կ'ընէ, եւ
կաղաչեւ ծովապետին որ իրեն լաւ ծառօթ-
եղող անգաղթալ Տրոյմա նաւապետը
խրկուի իրեն, որ իրաց վնասին վրայ ա-
նոր հետ խօսակցի : Ծովապետները ըս-
պարապանքներուն հետ խորհրդակցելով
Սոսանդինի իշխանին խնդիրն ընդունեցին,
եւ անմիջապէս Պոլիս շողնաւը Կ. Պո-
լիս խրկեցաւ, որ յիշեալ Տրոյմա
նաւապետը որ Պոլիսի առջեւ սպա-
սող անգաղթական Եւսի կրկնայարկին հը-
րամանատարն էր, ամեն Գրորմ տանի :
Պոլիս շողնաւը եկաւ, ու անմիջապէս
նաւապետը Պոլիսի տունը Պոլ-
լիս գարձաւ :

Երեկ առտու եկող շողնաւները
ըստ բերդին, թէ գաղթեցաւ Սեւա-
խոյնի հարաւային մասը ամրապէս հա-
տատելի նստեր են : Բոլոր ուսաց պա-
տերազմական պաշտպաններն ու նիւթերը
գաղթեցաւ ձեռք անցին, որով
գոյնաւորութիւն չարտի քաղն Սեւա-
խոյնի հիւսիսային մասը անմիջապէս
պաշարելու :

Չախ եղբեր բոլոր բերդերը՝ Քա-
ւանթիայի բերդն ալ մէկ տեղ գաղթեցաւ
զօրաց ձեռքն են :

Եւս երբ է գաղթեցաւ բանակին
մէջ, թէ ուսերը Սեւախոյնի հիւ-
սիսային մասը պաշտպանելու անհնարու-
թիւնը հասկնալով՝ անկէ կը քաշվին
եղբր դէպ ի Սեւեհիսի :

Եյս ամենափառաւոր յաջորդութիւ-
նը գաղթեցաւ զօրաց արդարեւ ցաւալի
կորուստներ ընել տուաւ, բայց արդիւն-
քին մեծութեամբ հետ բաղդատելով
շատ չէ :

Պոլիս շողնաւին հրամանատարնե-
րուն ըսածին յայտելով, գաղթեցաւ իրենց
4000 չափ կորուստ ունեցնելու մեռած
ու վերաւոր անգաղթեցաւ իրենց ալ 2000 չափ :

Տասնը եւթը գաղթեցաւ ու հինգ
անգաղթալ զօրապետ մեռեր կամ վերա-
ւորվեր են :

Սեւեհիսի կարդն են՝ Պոլ-
լիս, Ռիւլէ, Սեւեհ, Մօթուս եւ
Մասու :

Սեւեհիսի կարդն են՝ Պոլ-
լիս, Սեւեհ, Ռիւլէ, Մասու, Եւս, Եւ-
սիսան, Բաթէ, Պոլիս, Բարդիս, Բարդիս,
Պոլիս, Բարդիս եւ Բարդիս :

